Dubbel-presentatie in Bibliotheek

Philomena Wong: Politieke processen poëtisch verwoord

VRIJDAG 10 OKTOBER sloot de Biblioteca Nacional Aruba zijn literair-culturele activiteitenmaand af met de presentatie van twee nieuwe uitgaven. Dat betrof allereerst een nieuwe poëziebundel van Philomena Wong: Na caminda pa Independencia, welke haar tweede uitgave is nadat in 1983 al 'Mi' ta biba den mi pensamento verschenen was. De tweede uitgave was een eenvoudige gestencilde publicatie van de bibliotheek zelf: Consèrbè di Biblioteca, nummer 1, waarin een overzicht van de afgelopen maand rond het thema 'Papiamento' gegeven wordt, met een aantal van de op de eerste avond voorgedragen gedichten, om zo een blijvende herinnering te bewaren aan wat er heeft plaatsgevonden. Zo maakt de bibliotheek haar informerende taak waar of zoals het voorwoord het uitdrukt: "Jog your mind, run into your library — No keda atras den bo formacion personal — acudi na bo Biblioteca Nacional."

Joyce Pereira die de avond leidde, kon een overweldigend aantal belangstellenden verwelkomen, zodat er in de activiteitenzaal geen vierkante centimeter onbezet was en velen met een staanplaatsje genoegen moesten nemen. Gouverneur Tromp stuurde een gelukwens omdat hij verhinderd was, maar de Statenleden Digna Laclé, Grace Bareño en John Booi waren present.

Joyce Pereira gaf in een korte inleiding de ontstaansgeschiedenis van het epische gedicht Na caminda pa Independencia weer. Het plan van Philomena Wong om haar "gemengde gevoelens ten aanzien van de Arubaanse Status Aparte weer te geven dat al lang bestond, nam vaste vormen aan toe de onderwijsbond Simar haar vroeg ter gelegenheid van de viering van deze Status Aparte op de Dag van Vlag en Volkslied 18 maart een gedicht voor te dragen. Op die Simar-avond heeft Philomena voor het eerst delen van haar lange gedicht — bijna dertig pagina's druk — voorgedragen.

CHARUBA-EDITIE

Daarna benaderde bibliotheekdirectrice Alice van Romondt haar om het gedicht integraal te publiceren als nummer één van een nieuwe reeks, de "Edishon Charuba". Charuba is een Arubaanse zusteruitgeverij van de Nederlandse maatschappij Leopold, die Arubaanse auteurs publiceert in Nederland, in het Papiamento en het Nederlands en voor een Nederlands, Antilliaans en Arubaans publiek.

Met deze uitgave van Philomena Wong heeft Charuba dus een eigen, geheel Arubaanse afdeling gekregen, waar Arubaanse auteurs op Aruba zelf via Oranjestad Printing publiceren, aldus Joyce Pereira.

MUZIEK-MIME

Het was Philomena Wongs bedoeling niet alleen een gedicht te schrijven, maar een combinatie te maken van poëzie, muziek en beweging. Daartoe benaderde ze Eddie Bennett die voor haar gedicht passende muziekfragmenten componeerde of bestaande muziek arrangeerde. Aan het slot van het gedicht gebruikte hij bijvoorbeeld zijn vorig jaar december vervaardigde compositie "Himno pa un pais nobo", dat begint met de opmaat van het volkslied "Aruba dushi tera".

Burny Every studeerde met haar studenten van de Arubaanse Pedagogische Akademie een schimmenspel in dat fragmenten van de poëzie uitbeeldt. Na het openingswoord van Joyce Pereira en een dankwoord van Philomena Wong konden de luisteraars-kijkers het geheel van te voren door Radio Kelkboom opgenomen geluid volgen: de schimmen waren 'live'. Philomena's voordracht, Eddy Bennetts muziek en de mime vormden een veelzijdige presentatie.

INHOUD

Het gedicht begint te vertellen over het eiland Oro Ubao zelf, zijn Indiaanse bewoners, waarna de Europese veroveraars komen: Spanjaarden, Engelsen, Fransen tot de Nederlanders de blijvende kolonisators zijn, die zelfs de naam van het eiland veranderen: Aruba. Het Papiamento is de uitdrukking van het eigene, te midden van een zo veelzijdige bevolking die afkomstig is uit Europa, Afrika en Azië. Maar er was eerder segregatie dan integratie door de kolonialistische verdeel-en-heers-politiek.

In 1933 klonk de eerste roep om "Separashon" en het zelfbeschikkingsrecht ten opzichte van het grote zustereiland Curaçao. De beloofde zelfstandigheid in eigen huis volgens het Statuut van 1954 was een fatamorgana. Philomena Wong schildert de daaropvolgende polarisatie tussen Aruba en Curaçao: het gedicht begon met "het is acht voor twaalf"; dat kun je lezen als tijdsaanduiding, maar ook als uitdrukking voor de ongelijke statenzetel verdeling. Na de Curaçaose revolutie op 30 mei 1969 wil Aruba op eigen benen staan, wat uitloopt op Status Aparte gebonden aan de onafhankelijkheid, die Aruba op 1 januari 1986 kan vieren.

"Ta 12'or.
Na caminda pa Independencia.
tempo pa cura e heridanan,
tempo pa reestablecé fraternidad,
tempo pa aceptá y respetá diferencia,
tempo pa traha hunto na democracia,
tempo pa concientisá e pueblo,
tempo pa carga responsabilidad,
si mayan (?)
cu orguyo
nos kier por ta:
Un Nashon Respetá!"

De door Giolina Henriquez geschilderde omslag is een fragment van de Arubaanse vlag die de achtergrond vormt voor een rotslandschap en een bloeiende aloë in de rechterbenedenhoek.

OPVOEDERS

Philomena Wong droeg haar boek op aan de opvoeders, die zich volgens haar kenmerken als mensen die jongeren weten te stimuleren en in hun eigen waarde te respecteren. Daarom bood ze de eerste exemplaren aan Jorge Guastavino van de Y.M.C.A., een medewerkster van de jeugdbibliotheek Olivia Figaroa, Eddie Bennett en Zuster Juliette aan.

Na de officiële presentatie was er een brindis en konden de aanwezigen een gesigneerd exemplaar kopen, waarvan een druk gebruik werd gemaakt. Na caminda pa Independencia wordt verspreid door Charuba- distributeur Plaza Boekshop, maar is in elke boekhandel te koop.